

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Savoboda József könyv- és papírkereskedése,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény,
valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 2.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL
GYÉVÉD.

FŐMUNKATÁRS:
Dr. ÉLTHES GYULA.

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor.
Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőszörban számítottak.
Kéziratok nem adnak vissza.

Tömegsztrájk.

Az egy napos politikai tömegsztrájk kudarcra végződött. A munkásság észre tért és végre is lerázta magáról azt a jármot, mely eddig szabad akaratának kifejtésében gátolta. Az a vakmerőség, a melylyel a szocialista vezérek eddig kisdéd játékaikat üzték, végtére megboszulta magát, a munkásság zónie már nem követi vakon a kolompásokat, hanem a maga józan bírálatától teszi függővé cselekedeteit.

Bebizonyosodott, hogy a mi szocializmusunk, mostani formájában nálunk nem életre képes.

Nálunk nincs virágzó nagyipar és ennek folytán munkás és munkaadó élete nem egyéb tengődésnél. Mindegyikük örülhet, ha mindennapi megélhetési biztosítva van. Itt tehát nem is fejlődhetik ki hatalmas küzdelem, melynek két harcosa: egyik párton a nagy anyagi háttérrel küzdő, rendezett viszonyok között élő, azaz kitartóan küzdő munkásság, a másikon pedig a töke millióit egybehalmozó, független spekuláció.

Nálunk akár munkás, akár munkaadó, egyaránt koldus, kinek minden fillére, idejének minden percére szüksége van.

És ilyen körülmények között a munkásság vezetői mégsem gazdasági, hanem politikai okokból nyulnak a harc legerősebb fegyveréhez, a sztrájkhoz. Teszik pedig ezt azért, mert az ő vágyuk, az ő törekvésük nem azonos a munkásságéval, nekik anyagi gondjuk immár nincs, hanem annál mohóbban törtetnek a politikai szereplés után.

Hiszen a most lefolyt részleges sztrájk alkalmával is azt láttuk, hogy még azok a munkások is, akik kénytelen kellenen részt vettek a tüntetésben, kedvetlenül, huzódva tették ezt. Java részük nem is értette, miről van szó. Reggel azzal a tu-

dattal indult el hazulról, hogy szorgos munkában fogja tölteni a napot, és mire munkája helyére ért, egyszerűen csak hazaküldték, azzal, hogy ma nem szabad dolgozni, a fizalmi férfi nem engedi meg?

Lehetetlen feltennünk, hogy e munkásokban fel ne lortt volna az önértzet, amikor őt így a terror fegyvereivel kényszerítik arra, hogy mások akaratjának engedelmeskedjék. És ha mindezek ellenére is volt munkás, aki a vezetők szavát megfogadta, az minden bizonnyal utójára tette ezt, a legközelebbi sztrájk-tüntetés még ennyi eredménnyel sem fog járni.

Már előbb említettük, hogy a tömegsztrájk is fegyver, de ezt csakis a legrikábbban, kivételként szabad alkalmazni. Nehány pökhendi fráter kedvéért azonban sem a nagyközönséget, sem a szorgalmas és tisztességes munkásságot sem szabad akaratában, sem kényelmében és keresetében zavarni nem szabad. És ha mégis megkísérlik, előre látható, hogy csak kudarc járhat e kísérlet nyomában.

A kudarc különben még akkor is bekövetkezett volna, ha komolyabb ok birta volna rá a munkásság vezetőit, hogy a tüntetést proklamálja. Egy nap nem elegendő arra, hogy egy olyan tömeget egységes cselekedetre lehessen bírni, mint amilyen egy nagy város munkássága. A katonaság szociálisra fegyelmezettébb akármilyen szocialista tábornál és még a katonai mozgósítás is több időt vesz igénybe, mint amennyi idő alatt a tömegsztrájkot keresztül akarták hajtani. Az előrelátás igen csekély mértékével rendelkezhetnek azok az urak, akik a munkásság tetteit és cselekedeteit irányítani akarják, amikor még erre a körülményre sem gondoltak.

A kudarc enyhítésére azt mondják, hogy tulajdonképpen csak főpróbát akartak rendezni. Meg akarták kísérteni, milyen kilátása lehet annak a sokat emlegetett

és hirdetett nagy sztrájkknak, mely majd a választójogi javaslat tárgyalása alkalmával le fog játszódni.

Nos, ha el is fogadjuk azt a gyanusítást, nem igen hihető mentséget, hogy a mostani tüntetés csupán kísérlet akart lenni akkor is felmerül az a súlyos aggodalmunk, jogában áll-e bárkinek a munkások ezreit kísérleti célokra felhasználni? És erre a kérdésre egy válasz lehet csupán, az, hogy nem.

Ezt a helyes választ adta meg a munkásság is, amikor a tüntetéstől, amennyire lehetett távol, tartózkodott.

Nemzeti népnevelés.

Nyelvben és érületben egységes magyar nemzeti állam! Ez a főcél, amely felé mindannyiunknak okos tervszerűséggel, szívós kitartással törekedünk kell. Azt a természetadta csodás keretet, amely szép hazánkat a Kárpátok bérceivel és a Duna-Dráva hullámaival körülvezi, be kell töltenünk testvéries érzelme, egymást megérténi tudó magyar nemzettel.

Ha ezt a célt elérhetjük, ezer éves fennállásunk örök időkre biztosítva van. Ha azonban bábeli nyelvzavar és ellenségeskedés dúlna tovább is közéletünket, menthetetlenül szétzúllunk, más nagy nemzetmolechok zsákmányává leszünk.

Ámbár az alkotmányos korszak beállta óta letelet 40 év alatt népoklatásunk kétségtelenül nagy arányokban fejlődött, mégis e téren bizony még nagyon sok a tennivaló. Elég, ha csak azt említem, hogy a magyar anyaországban a hat éven felül való népességnek még mindig 38 6/10-a nem tud írni, olvasni és hogy az anyaország népességének jó 40%-a nem beszél az állam nyelvét.

Pedig az elvitáztatlan, hogy nemzetünk jövőjét egyéb más tényezők mellett csak úgy biztosíthatjuk, ha a nép millióit a magyar hazafias irányú és a közéletre is kiható népnevelésben részesítjük.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, áthatva a nemzeti irányú népoktatás nagy fontosságát, korszakos jelentőségű népoktatási törvényével biztosította, hogy bizonyos idő múlva az ifju nemzedék nemcsak az írás-olvasásban, de az állam nyelvének ismeretében és hazafias szellemében is kifogástalan készségre és érzületre fog jutni.

Apponyi gróf kormányzásának sulypontját a nép művelésére fordítja; és alig három évi minisztersége alatt oly eredményeket ért el, amelyek a legvérmesebb reményeket is felülmúlják.

Megalkotta a nem állami elemi népoklatás jogviszonyairól és a községi és felekezeti népoklatók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. törvényeket, amely minden iskolától az államellenes irányzatok kerülésén felül még azt követeli, hogy a magyar címernek és zászlónak, a magyar történelmi emlékeknek és ezek révén a hazafias szellem pozitív ápolásának tért nyisson; hogy az állami nyelv tanításában elérje azt a minimális eredményt, mely az 1879. évi XVIII. t.-c. szándékának megfelel és ezzel a nemzeti összeforradás ügyét szolgálja, és hogy a tanító, a magyar király, magyar haza és magyar alkotmány iránti hűséget esküvel megerősítse. A tanítói fizetés kiegészítésére nyújtott állami segély feltételül pedig még azt kívánja a törvény, hogy minden államsegélyes iskolában a magyar nyelv, számtan, a magyar földrajz, magyar történelem és alkotmánytan a miniszter által kiadott tanterv szerint és az általa jóváhagyott tankönyvek segítségével taníttassék. A törvény végrehajtása érdekében gondoskodott Apponyi miniszter az állami felügyelet hatékony kiterjesztéséről, és nincs kétség az iránt, hogy ezen törvény által a magyar hazafias irányú népoktatás terjesztésében néhány év múlva igen öröndetes eredményeket fogunk tapasztalni. Itt megemlíti, hogy a községi és felekezeti népoklatók fizetésének kiegészítésére az állam az 1909-ik évben már 8 és félmillió koronát fordít.

Másik nagy alkotása Apponyi miniszternek

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZAJA.

Bucsu az évtől.

Irtá: Erdélyi Zoltán.

Isten veled ó-év! Bucsuazzunk el szépen, Nem látjuk mi egymást többé az új évben; Öreg lettél nagyon, fáradt is vagy látom, Sirod is kész immár, vár az örök átom.

Jót meg rosszát hoztál, a milyen volt kedved, Megáldad az embert, de oszt meg is vered. Nyár követett tavaszt, öreg tél jött öszre, Jutott öröm, bánat egész esztendőre.

Isten veled ó-év! Vájlunk békességben, Nem barátom voltál s nem rossz ellenségem. A mi jót csak adtál, égnek érte hála! S rosszát ha rám mértél, az sem volt hiába!

Katona az ember, küzdelem, harc az élet, Csak ki bátran harcol, arat dicsőséget, Jó öreg esztendő! Az Isten megáldjon, Nyomodba még szebb, jobb új esztendő szálljon!

Nemesis a tengeren.

Irtá: Nagy Dező.

I.

Forró juliusi este volt, naplemente után. A felhőtlen égen kigyúltak az apró lámpácskák milliárdjai, a mérhetlen utjára induló Luna asszony halvány sugarait habos hátukon táncoltatták a távoli szirteken megtört hullámok. Fantasztikus csend, némaság uralkodott a sötét zöld víz fölött, csak néha-néha zavarta meg azt a gép nyögése, a lapát kerek fel-feltörő kattogása s az árborcok között át suhanó meleg szél egy-egy erősebb rohama.

Nápolyba utaztam. Vászonszéketem a hajó végére huzva el-elnéztem a délkeletre húzódó rongyokká tépett felhőket s irigykedtem rájuk,

hogy átrepülhetnek az örökhavasok, az örökzöld fenyvesek hazája fölött. Homlokodon csökolhatlak amazok szirtjeit, emezeknek koronáit. Onnan üztek el engem, onnan kellett elmenekülnöm. Nedves zsebkezdőmet izzó fejemhez szorítva, ott hagytam a hajó farát s cabinomba indultam. Ágyamra dőltém, de átom nem jött szememre, forróság gyötört s szerettem volna sírni, mint egy gyermek.

Hallottam annak a piciny erdélyi falunak harangbongását, a mely másnak boldogságot jelentett, míg az én boldogságomat temette, magam előtt látam kigyózni azt a hosszú boldog menetel, mely jövőmet kieltenné, cél nélkülivé tette, melynek látása elől menekülnöm kellett, melynek tudása elűzött idegen vidékre.

Álmodozásom közben a szomszéd kabinból ismerős hangok ütöttek meg fületem. Lázasan ugrottam föl, összeszorított ajakkal figyeltem. Már-már átkartam rohanni, de lábaim mintha gyökert vertek volna, lerogytam szűk cellám függő ágára.

Istenem, miért sújtasz újból, türelmemet miért teszed ismét próbára, mely már egyszer fellázadni készült ellened? Ő az, az ő hangja az, az ő hangja ily édesen lágy! Nem tudom elhinni, hogy ez a hang mondta, süsgta csak néhány órával ezelőtt az »igeni«, »hűségese társa leszek«, »szeretem«! Ezekért a szavakért odaadtam volna életemet, lába elé raktam volna a menny minden csillagát, a föld minden kincsét. Kabinom levegője fúlasztó volt. Fojtogatott az a tudat, hogy csak pár lépés, egy keskeny deszkafal, ezelőtt semmiség, most áthidalhatatlan akadály választ el attól, kihez jogom már nem lehet. — De mégis... Nem... Kábultan vánszorogtam a

földéltre. A hol az üde, sós levegő csillapítólag hatott reám s végig nyulva régi pihenő helyemen, álmatlanul töltém át az éjszakát.

II.

Gyönyörű nyári reggelre viradtunk. A tenger mélységéből fölkelő napisten bitor sugarait az óceán tükörén fűrésztötte, melynek fodros hullámai egy-két sűrű szántotta hóhéher hasával. Gözöstünk vigan lapátolta az Adriát s kormos kürtőjéből gomolygó füstöt okádott, mit a játszi szél, mintegy azzal birkozva, hol a vízszinéhez szorított, hol a magasba ragadt. Némileg kiheverve a tegnap est izgalmaim s fájdalmaim, kabinomban rendbe hozva magam, az ékezőbe indultam, hogy részt vegyek a tabledauban. Véletlen-e? Nem! Isten akaratából kellett történnie, hogy szintén az én asztalomot választotta ki egy fiatal pár. A nő jegyesem volt, de nem menyasszonyom, menyasszonyommá tettem, de nem lehetett a feleségem. A sors elrabolta, másnak adta, az a más bitorolja a boldogságomat. E boldogság nekem vérző seb volt, e boldogság látása elől futottam, menekültem, hogy fájdalmamra irt találjak, hogy felejtsék, mert az idő a legjobb balszam, befedi a szívet a feledés bársony mohájával s most a sors újból utamba hozta.

Szemünk találkozott, de ajkunkra nem jött szó. Pedig, égi bíró, ki a szívek minden rugóját ismered, Te láttad, Te tudod azt a küzdelmet, mi mindkettőnk lelki világában végbement egy pillanat alatt. Halandó laikus, — nem foghatod fel, nem tudhatod, nem képzelheted, micsoda processus megy végbe azoknak lelkében, kiknek lelke ily fájdalmaknak árán tisztul meg, kristályosodik ki!

Rosszul éreztem magam. Talán az álmatlan éjszaka okozta, vagy a váratlan fájdalmas találkozás, vagy a terem vidám zaja? — Nem tudom.

Féltem, hogy a nő momentán kedély változása s arcának halványasága fölűnik a férj elől.

Lehorgaszott fölvettem s kabinomba betámaszkodtam, székre rogytam. Fájdalmimból késő este Fesső, a kis hajóinas vert föl, zózsaszintű levélkét tartva kezében. Izgatottan bontottam föl. A kártyán e néhány szó állott: »Ma este 9-kor legyen a fedélzetén! Henriette.« Oh! Elöttem ismeretes illat, ismeretes levél, hányszor öntöztem könnyeimmel büneidet!

Nem mertem hozzáfogni; gyenge voltam. Talán így mindent megtudok! Hihetetlennek tűnt föl előttem. Hisz neki férje van. Engem már nem szerethet. Hibámon kívül vesztettem el... Talán még szeret. Talán nem ő a hibás. Vagy ő az oka szenvedéseimnek s lelke nyugalmának visszaszerzése végett akarja most menteni magát. Vagy talán azt hiszi, hogy boldogságom várát önmagam romboltam le s most utolsó találkozásra csal, hogy még jobban összetörje lelkemet?

Ily gondolatok torlódtak agyamban s tekintetem minden pillanatban kabinom ketyegő óráján csingótt. Izgatott voltam. Minden perc egy évnek tűnt fel előttem s szívesen szövetkeztem volna Kronossal, — hogy nekifeszített vállainkkal előre lódítsuk az idő korhadó óráját. Csendes idő volt. Az árborcok között lopva kuszott a köd s sürke tömegével eltakarta a hold képét. Főnt voltam a földéltre s szív-szorongva vártam az együttlét boldog perceit.

az állami elemi népiskolai tanítók illetményeinek szabályozásáról és az állami népiskolák helyi felügyeletéről szóló 1907. évi XXVI. törvények. Az állami népoktatás hazánkban elsőrangú kulturpolitikai jelentőséggel bír, mert az eddigi tapasztalatok fényesen igazolták, hogy az egységes magyar nemzeti állam megteremtésében az állami népoktatás egyike a leghatásosabb eszközöknek. A közoktatási kormányzatnál tradicionális elv, hogy sehol nem erőszakolja az állami népoktatást, amely önmagától is oly népszerű és vonzó erővel bír, hogy közsegeink vetélkedve kérelmezik népoktatásuknak állami kezelésbe való vételét. Az állami népoktatásnak nagy arányú fejlődését mi sem igazolja nyomatékosabban, mint az az adat, hogy ezelőtt 13 évvel, 1895. évi csupán 1500 állami tanítónk volt és akkor az állami oktatásra csupán 4 millió korona költség fordított, míg az 1909. évi állami költségvetésben, az az év őszén megnyitott új állami iskolákkal együtt 7 ezer állami tanító illetménye van felvéve és az állami oktatás összes költségei 15,834.515 koronára rúgnak. Meg kell említenem, hogy ezen rendkívül nagy emelkedés legnagyobb aránya éppen Apponyi gróf kultuszminiszter kormányzásának idejére esik. Ez az év körülmény is fényesen igazolja, mennyire szíven viseli Apponyi gróf az állami népoktatást azon egyedül helyes értelemben, hogy mindenütt, ahol a közsegi, vagy más felekezeti iskolafenntartók összerejűkből nem képesek, vagy más okokból nem akarnak a magyar állam érdekeinek megfelelő népoktatást létesíteni és fenntartani, oly helyeken az állam vonul be, mint iskolafenntartó és az állam nagy erkölcsi és anyagi erejével biztosítja a vallás-erkölcsi alapon nyugvó magyar nemzeti népoktatást. Megemlítem, hogy az állami elemi népoktatás immár félmillió tanköteles részről oktatásban. Azt csak futólag említem, hogy az 1907. XXVI. tc. az állami tanítókat állami tisztviselőnek minősítette és számukra ami anyagi viszonyainkhoz mérten olyan javadalmazást biztosított, amely a művelt nyugat nem egy nemzetével kiállja a versenyt.

Szociális szempontból nagy fontossággal bír Apponyi miniszter harmadik népoktatási törvénye az elemi népoktatás ingyenességéről. Ennek a törvénynek, amely 1909. év szeptember hó 1-én lép életbe, az a célja, hogy az elemi népoktatás a tanítás teljesen ingyenes legyen, vagyis hogy a tankötelesek semmiféle cimen tanítási díjat ne fizessenek. Az általános tankötelezettséget népoktatási alap-törvényünk már 40 év előtt kimondta, mégis sajnálattal kell megállapítanunk, hogy tanköteleseinknek csak 79.5 százaléka jár iskolába és így hatszázegymélt több tanköteles oktatás nélkül nő fel. Ezen türelmetlen állapot egyik okát a tandíj szedésében is kell keresnünk. Apponyi

miniszter tehát azon elvből kiindulva, hogy az általános tankötelezettséggel egyáltalán nem fér össze, hogy az ezt teljesítő szülőktől az iskola tanítási díjat szedjen, megalkotta az elemi népoktatás ingyenességéről szóló törvényt. A tandíjból eddig befolyt évi jövedelmet amely összesen 3,400.000 koronát tesz, ezentul bizonyos feltételek mellett az állam fogja az iskola fenntartóknak kárpótolni. Reméljük, hogy az ingyenes népoktatás jelentékenyen fogja fokozni az általános tankötelezettség érvényesítését.

Ugyanezen törvényben gondoskodott a miniszter az elemi népoktatásban szerzendő ifjúsági könyvtárak felől, és e tekintetben a külföldi államok népoktatási rendezését felülmutatta.

Mindezen törvényeknek szerves kiegészítőjéül szolgál az a törvényjavaslat, melyet Apponyi miniszter a múlt nyáron a gazdasági népoktatás rendezéséről a képviselőház elé terjesztett. Ezen javaslat szerint a gazdasági népoktatás az a célja, hogy a 13—15 éves mindkét nem-beli tanulókat eddigi ismereteikben megerősítse és továbbképezésük mellett a gazdaság egyes ágaiban oly mértékben begyakorolja, hogy a fiúk, mint leendő földművesek, okszerűleg kezelhessék birtokukat vagy mint gazdasági munkások keresetképességüket fokozzák; a leányok pedig mint jövendő gazdasszonyok és család-anyák a munkakörükbe eső gazdasági ágakban és háztartásban megkiváló tudnivalókkal megismerkedjenek s a főbb teendőket elsajátítsák.

Nem szükséges bővebben indokolni, hogy a gazdasági népoktatásról szóló törvény, amelyhez hasonló törvény még nincs a civilizált államokban, éppen hazánkban, ahol a nép túlnyomó zöme földműveléssel foglalkozik, vagy közigazgatási, mint szociális és népművelődési szempontból elsőrangú jelentőséggel bír.

Ime az Apponyi gróf harmadik népoktatási törvényének törvényhozásai eredménye. Ezeknek jelentőségét még az is fokozza, hogy nemzetiünk az általános választói jog behozatalával korszakos átalakulás előtt áll. Mennél inkább kiterjeszhetjük népoktatási törvényeink végrehajtásával a hazafias szellemű és a közéletre is kiható népművelődést, annál biztosabban haladhatunk elő a legkiterjedtebb választói jog mellett is a magyar nemzeti állam konszolidációjában.

A nemzeti irányú hazafias népoktatást Apponyi miniszter a tanköteles koron túl is biztosítani és terjeszteni kívánja az iskolán kívüli oktatás rendezésével. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak.

Ha még azt megemlítem, hogy Apponyi miniszteresség alatt a kultuszárca költsége több mint 30 millióval emelkedett, kimutattam, hogy a hazafias irányú népoktatás terén Apponyi miniszter rövid kormányzása ideje alatt többet tett, mint amennyit a legvérmesebb reménytel is várhattunk.

Az egységes magyar nemzeti állam kiépítésére a népkultúra biztosan meg van alapozva. Ez uton haladva, s ha még a többi tényezők is harmonikusan közreműködnek, — a második ezer év dicsősége biztosítva van.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ujévi tisztelgések.** Uj esztendő napján a vármegyénél is megvoltak a szokásos üdvözlések. Kállay Ubul főispánt Fejér Sándor alispán, Szász Lajos főjegyző és dr Györgypál Domokos tiszti főjegyző és dr Győlyó a tisztviselők nevében. Fejér Sándor alispán elé pedig Szász Lajos főjegyző vezette a tisztviselőket. A kir. törvényszéknél Gyalóky Sándor kir. törv. elnököt Jerzsák János kir. ítélőtábla bíró a hivatalnoki kar részvételével üdvözölte.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter György Ignác és Kinczler László csikszederai kir. törvényszéki írnokokat irodatiszteké nevezte ki.

— **Egyházi kinevezések.** Az erdélyi római kat. püspök Kassai Lajos csiksomlyói főcélvezető intézeti igazgató és főgimnáziumi tanárt szentszéki tanácsossá, Bocskor László kozmási segédlelkészt pedig varságtisztviselővé, lelkészé nevezte ki.

— **Dr Nagy György** a csikszentmártoni kerület országgyűlési képviselője, karácson második ünnepén délután tartotta beszámolóját Tusnádon. E beszámolóban ismertette működését, melyet a tusnádi tagosítás megszüntetése céljából kifejtett, továbbá ismertette a balpárt programját az önálló bank és a választói reform kérdésében.

— **A szanatorium-egyesület estélye.** A szanatoriumnak folyó hó 9-ére tervezett estélye technikai akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztott, de remélhetőleg még e hó végén, vagy február elején meg lesz tartva. Itt emlíjük meg, hogy az egyesület díszelnökévé Kállay Ubulné választott meg s ugyanakkor az egyesület tisztviselői megtették a szokásos évszázó jelentéseiket. Az ülésen dr Fejér Antalné elnököl.

— **Ügybeosztás a vármegyénél.** Fejér Sándor alispán új ügybeosztást adott ki a vármegye központi tisztviselői részére, mely január 1-vel életbe lépett. Az ügybeosztás a járásoknak az előadók közötti elosztásán alapszik.

— **Áthelyezés.** A magyar államvasutak igazgatóság Linkner Ede m. á. v. mérnököt saját kérésére Budapestre helyezte át.

— **Házasság.** Dr Balázs Elek gergyószentmiklósi fiatal ügyvéd folyó hó 14-én tartja esküvőjét a budapesti Szent István templomban Sűnügyi Vilmos orsz. képviselő és neje kedves leányával Böskével. A szép frigyhez gratulálunk.

— **Kaszinó-estély.** Az Uri Kaszinó vigalmi bizottsága Gyalóky Sándor kir. törv. elnök kezdeményezésére a legközelebbi kaszinó es-

tély napját folyó hó 9-ében állapította meg. Az estély iránt soha nem tapasztalt érdeklődés mutatkozik. Mondhatjuk, hogy ott lesz városunk intelligenciájának színe-java. A fiatalok is teljes számban vesz részt, ami a táncosok egész hadseregét jelenti. A szokásos iv már körözve van és azon előjegyezni folyton lehet. A zenét Ráduly Árpád jól szervezett zenekara szolgáltatja. Az estély — mint rendesen — terített asztalok mellett lesz megtartva.

— **Dermesztő hideg.** A legöregebb emberek sem emlékeznek olyan nagy hidegre, minő egész vármegyénkben az óriási havazásra bekövetkezett. A hőmérő 35—40 C. fokot mutat s Csikszentimrén megtörtént az a hihetetlen dolog, hogy a hőmérő befagyott. Ebben a farkasordító hidegben embert az utcán alig lehet látni, a vonatok óriási késéssel közlekednek, a madarak pedig vagy lefagytak, vagy jobb hazába költöztek, mert látni egyet se lehet. Szomorú ez a szegény emberek, mert a fa méreg drága s tüzelni csak kell.

— **Jönnek a színesek.** Kellemes élvezetben lesz része városunk színpártoló közönségének a küszöbön álló színi évad alkalmából. Fehér Károly színgazgató kitűnő társulával már folyó hó 8-án városunkba érkezik és 9-én a »Fuzitus kisasszony« című új operettal az előadások is megkezdődnek a Vigadó nagytermében. Az előadások látogatottsága már eleve biztosítva van, mennyiben már 120 bérlét van előjegyezve a színtügyi bizottság által. A színpártoló közönségnek alkalma lesz a legújabb újdonságokat látni s általában az előadásra kerülő színdarabok erkölcsi színvonalát garantálva a színtügyi bizottság ellenőrzése, mely jövőre ugy a rendezés, mint az előadások sikerét közreműködésével elősegíti. A bizottság elnöke Jurkovits Othmár kir. trv. bíró, kinek e tekintetben számos éven át szerzett szakértelme van. A színiévad az uttal hat hétig fog tartani s tekintve, hogy közönségünk a kerület leghálásabb színházlátogatója, elvárjuk Fejér Károlytól, hogy ugy az előadandó színdarabok, mint az előadások és rendezés kifogástalanok legyenek és panaszra nem legyen ok. Bérelni folyton lehet Vákár Lajos egyesületi pénztárnoknál. A színtügyi bizottság értesíti a t. bérlőket, hogy a bérlét szelvényeket tartalmazó füzeteket a csütörtöki nap folyamán kézbesíteni fogja ugyanakkor esedékessé válik a bérlét árának harmadik részlete is. Az alapító tagok felkértek, hogy egyuttal a jegyzett alapító tagsági díjakat is kiegyenlíteni sziveskedjenek.

— **„Örszem“** című Csikszeredában megjelenő politikai, társadalmi és közigazgatási hetilap 1909. január 1-én megszűnt. Az »Örszem« a vármegyei függetlenségi és 48-as pártnak hivatalos lapja volt és több dr Daradies Félix felelős szerkesztésében jelent meg.

miket újból visszajönni nem hittem, gondolni nem mertem. Pár pillanat múlva egy nő körvonalai tűntek elő a fojtó ködben. Henriette volt... Nem úgy jött mint asszony hanem, mint menyasszonyom, elvesztett menyasszonyom.

Kezem megragadva vállamra borult, fuldokló szavai sírásban veszték el s zokogását a déli szél a tajtékozó hullámok fölött vitte, ragadta röpitette magával. Sokáig állottunk egymás mellett. Meghatottságom nem engedett szóhoz jutni. Végre legyőzve megindultságomat, megtörttem a csendet.

Henriette, te itt vagy? előled futottam menekültem, mint az üzött vad, hogy ne lássam boldogságodat, mit tölem megtagadtott a sors, s most újból utamba hozott, hogy utolsó dőléssel siettesse végemet. Mással rendelte a Mindenható, hogy befusd a földi élet töviseit utai, — tölem megtagadta ezt a boldogságot. Könnyes arcát csókokkal borítottam el.

Ottóm, te élsz még? felelte remegő hangon, arcához szorítva fejemet. Óh, hányszor szöttelek esténként imámba, hányszor küldtem lohaszomat az egék urához, hogy csak még egyszer viszont lássalak. Óh hányszor tisztult lelkem könnyek által, — mert ártatlan voltam, óh, hányszor tört ki lelkembe nyíló sóhaj ajkamon, tanuim a levelek között szunyadó ibolya, a lehulló sárga lomb, s a mindent leborító hólepel. — Leveleid elmaradtak, nem olvashattam, nem nézhettem szívrepesve lesett. Várt soraid. Beteggé lettem. Elvesztettnek hittelek. Tudtam, ha élsz, eljössz, tieddé teszel, hisz nem felejtettem el esküdöt, ígéreted, mit holdfényes este fogadtál, mikor eljegyeztük magunkat.

De hiába vártam. Minden perc órának, — minden óra hosszú évek látszott.

Lelkem tehetetlenül vergődött... Talán megcsalt?

Néhány év múlva megkértek s férjhez mentem. A férfi, kihez életemet láncoltam, becsül, szeret, de nem tudja, mi szunyad lelkemben? Én becsülöm, tiszteltem, szerettem, de ez a szeretet, óh!... nem szeretem!... egy emléke van a multnak!...

Még az utolsó percben is reménykedtem, hogy megérkezel, megmentesz, lábaid elé vettem magam s könyörgöm, hogy megtántorodtam!

Reményem álom volt s hogy most találkoztam, hogy megtudjam a valót.

Mond szerets-e még? — kezemet erősen megragadta — vagy hazug volt esküd, hazug minden betűd, csak hitegetéssel s azért nem jöttél el érttem?!

A sors volt az, mely boldogságunkat elrabolta. Henriette! Óh! ha tudtad volna mennyit szenvedtem. Nem felejtettem el eskümet, nem voltak soraim hazugak, nem volt ámitás érzelmem! Te voltál mindenem, te érted küzdöttem, te érted tettem éjjé napomat! — Tudod, mikor elváltunk, hűséget esküdtem. Fájú szívvel távoztam s hagytaalak egyedül, külföldre mentem, hogy tanulmányaimat befejezzem s azután enyémém tegeyek.

Apámat, anyámat elvesztettem, — csak te voltál egyedül, kinek bírásáért érdemesnek tartottam küzdeni.

Idegemek között voltam. Fáradtan küzdöttem, míg egyszer erőm elvesztettem, s súlyos betegségem ágyba döntött. Hónapokig, évekig fetrengtem kínos kórágymon. Biztam a jó

Istenben s erőssé tett a hit, hogy él még valaki, aki távol Erdélyben, kinek bírásáért vissza kell nyernem örömet. Óh Henriette! Éjszakánként hányszor susogtam lázasan nevedet, hányszor láttam magam előtt piciny házatokat, hófehér szobákat, s abban téged.

De mindez csak szomorú álom volt! — Imi nem voltam képes s kétségbeesésem, hogy elvesztettnek gondolsz vagy azt hiszed, megfeledeztem fogadásomról.

Fölgőgyulva hazautaztam, — hogy magaméval tegeyek, hisz már akadály nem volt előttünk.

Amitől félttem, aminek mégcsak a gondolata is kétségbe ejtett, bekövetkezett. Férjhez mentél. Idegentől tudtam meg.

Lelkem összetört. Hívtam az Istent, vegyen magához, hisz ugyanis árva vagyok, most már senkim sincs.

Olaszországba indultam, hogy felejtsek, de a sors még nem elégette meg poharam még nem volt csordultig. Veled kellett találkoznom s azzal ki nálam boldogabb lett, kivel nászuton vagy! Te most már csak az övé lehetsz! Vége közöttünk mindennek!... Óh Istenem, mivel érdemeltem meg büntetésemet?!

Óh! Ottó! kímélj!... Nem... nem... sikoltotta Henriette s lerogyva alig halhatatlan susogta: Óh! Nem... nem... veled, megyek, ra-bod, szol-gálód, min-de-ned le-szek! Másnap kitisztult a lég, elvonult a köd. Nápolyhoz közeledtünk, de Nápoly előtt a hajó egy kis olasz városkában meg kiköt.

A délelőtti a fedélzeten töltöttem s délután csomagjaim rendezésével voltam elfoglalva s amennyire a tenger hullámzása megengedte, leveleket írtam.

Ingóságaimat összeszedve, fölmentem a fedélzetre. Part mellett haladtunk s a kopár szirtek némán üdvözölték hajónkat. A parton tinhalászok néztek pislogott, mint egy-egy szentjános bogárka. Sötét est borult a tengerre.

Türelmetlenül vártam, mert a hajó túlkölt. Hisz megígérte, hogy valami ürügy alatt kiszökik, hogy velem jön, azt mondotta, hogy csak velem lesz boldog, ő birt reá, hogy Nápoly előtt szökjünk meg.

Pár perc múlva hajónk a molóhoz ütődött. Kidobták a köteleket, a láncokat s a moló közé szorult viz pokoli sistergése hallatszott.

Még most sincs itt! Már leaktartam indulni a hajóba, amikor a hajó inas futott kezében ismét egy rózsaszínű levéllel.

Ah! Mit jelentens ez? Izgatottan bontottam föl. Kezem reszketett s a fehér lapot alá ejtettem a vízbe.

Csak egy szó állott rajta. Lakonikus volt. Rövid volt: »Nem«!

Felleptem a hidra, siettem otthagyni a hajót, menekültem róla. A hidon hogy jöttem keresztül, arra nem emlékszem.

A hajó túlkölt. Fekete füstjét a szél arcomba vágta. Már messzejárt, de én még mindig néztem — bámultam utána, mignem könnyeim teljesen eltakarták előletem.

Nápolyba be se menve hazautaztam s mint orvos Gyergyóban telepedtem le. A feledést a folytonos dologban keresem. Egész nap lótok, futok, s ha éjszakánként nehéz beteghez viszek, reáérek gondolkodni a női szív rejtélyein.

Hogy tudott szeretni s mégis megcsalt, — nem szerette az urát, s mégsem csalta meg.

— **Szánkózás, Tobogás, Skeleton-sport.** A napokon keresztül esett óriási hó lehetővé tette a legkedvesebb és legélvezetesebb sportnak a szánkózásnak megkezdését. A városi fiatalok közül mintegy 10-en már tobogánokat hoztak, s a csikszerepai fiataloknak és közönségnek módjában lesz kipróbálni a tobogánzás tetsző sport nagyszerűségét. Akik nem próbálták, fogalmuk nincs arról az élvezetről, amit a meredek hegyen villámgyorsan lecsuszó szánkán éreznek. Erdélyi városainkban is, mint Brassóban, Segesváron, Besztercén, Kolozsváron divatba jött a kellemes sweizi sport, úgy hogy nap-nap után együtt van az egész város ur közönsége, vezetve mindenütt egy-egy magas társadalmi állású sportember által. Reméljük városunkban is hódítani fog a kellemes szórakozás.

— **Szilveszter-est a kaszinóban.** A helybeli kaszinóban egy pár család együttesen töltötte a Szilveszter-estét, mely várakozáson felül igen fényesen sikerült. Ott láthattuk a városi fiatalok elijét, s kivételesen a honvéd tisztikar fiataljait is majdnem teljes számban, kik a közös vacsora után reggelizt a legjobb kedvvel a ropogós csárdást s a hódító bostonit. Ez a kis estély is fényes bizonyítéka annak, hogy kicsiny társalmunkban is lehet együttartás és együttérzés olyan összejövetellel rendezni, melybe diszonáns hangok nem vegyülnek, s mindenki jó érzellemmel, s az igazi mulatás benyomásával, alig tud megvalóítani a kellemes társaságtól. A női nemnek számos és fiatal képviselői, kik a szépségben egymással versenyeztek, méltó párjaikra találtak az őket fáradszatótanulótól fess fiúkban. Az új-éve való átmenet is teljesen stilszerű volt, amennyiben az összes lámpák kialudtak, s utána Arpád cigányok vig muzsikája mellett léptük át az éjszandót, s a lámpák kigyulladásával meg fokozottabb kedvvel jártak a magyarok táncát. A négyest mintegy 22 pár táncolta, melyben az összes jelenlévő hölgyek részt vettek. — Derűs hangulatban s kellemes érzéssel oszlott szét a társaság hat óra felé. —

A jelen volt hölgyek névsorát az alábbiakban közöljük. Jelen volt asszonyok: Báldy Aurélné, Bücher Adolfiné, Fejér Sándorné, Ferency Gézné, Jerzsák Jánosné, Szász Lajosné, Papp Andrásné, Papp Domokosné, Zakariás Manóné, dr. Márton Lászlóné. Leányok: Báldy Irénke, Fejér Eszike és Micike, Jerzsák Lilike, Szász Paula, Papp Irma, Papp Margit, Sáfary Sárika, Szathmáry Olga és Jakab Mici.

— **Iparkamarai közgyűlés.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1908. évi december 28-án délután tartotta utolsó közgyűlését. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, elnök napirend előtt bejelentette, hogy Kossuthi Ferenc kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur az ipartörvénytervezet tárgyalása alkalmával hozzá küldött távirati üdvözlőre megleghangú köszönő levelet küldött, hasonlóképpen Thék Endre lev. tag is, akit a kamara udvari tanácsossá történt kinevezése alkalmából üdvözölt. Napirend során foglalkozott a kamara a benzinnel dolgozó munkások megvédésének kérdésével s több üdvözlő javaslatot tesz e tárgyban a kereskedelmi miniszternek. Öröndetes tudomásul vétetett, hogy a keresk. kormány a kamarák közbevetett kérésére az új ipartörvénytervezet szaktanács kormány elvételét a jövő év elejére halasztotta s így alkalmat ad arra, hogy az érdekl. iparosok véleménye az ország minden részéről bekapcsolható és figyelembe vehető legyen. Hasonlóképpen az is, hogy a székeljüdvárhelyi áll. kö- és agyagipari szakiskola fogyatékosnak ítélt helyi igéinek kibővítéséről gondoskodni fog. Foglalkozott a közgyűlés tovább a tőkekamat és járadék adó ügygel s kapcsolatosan az adó méltányosabb megosztását egyben az ipari és kereskedelmi érdekek nagyobboknál kiemelését kérelmezi. A mértékhatásként állami kezelésbe vételéről szóló 1907. V. t. c. végrehajtása ügyében kiadandó utasítás tárgyalás alá bocsátása ügyében felir a keresk. kormányhoz. A marosvásárhelyi iparostanonc otthon céljaira 20 koronát adományozott. Csizsár Lajos indítványára a földcsákányok erősítésére acélt árusító Compagnie des Meteux Uniter párisi cég visszaélései ellen felir a kereskedelmi miniszterhez és kérelmezi, hogy ettől a cégtől a házalási engedély megvonassék. Végül elkészítette illetve elfogadta a közgyűlés a székeljüfi ipari pályára neveléséhez szükséges költségvetést és elhatározta, hogy iparalapja gyarapításához gyűjtést indít. Több tárgy nem lévén az elnök megköszönte a tagoknak év folytan tapasztalt buzgó támogatását, a közgyűlést pedig jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökség és tisztikar fáradozásáért. Ezzel az elnök boldog újévet kívánva, a közgyűlést berendezte.

— **Pásztorjáték Csikszentgyörgyön.** Füstös Sándor tanító Baka József kántortanító közreműködésével az iskolás gyermekekkel a karácsonyi ünnepek alkalmával igen szépen sikerült pásztorjátékot adni. A jövedelem 50 korona az iskola részére beszerzett harmoniumra fordított.

— **Műkedvelői előadás Csikszentmártonon.** Csikszentmártonon 1909. évi január 9-én egy élvezetesnek ígérkező színi-előadás lesz, a következő szerep osztással: Próbaházasság, vigszínű a fővárosi életből, dalokkal. Irta Gerő Károly, zenéjét összeállította Erkel Elek. Szikora Márton, Gábor János szolgabíró. Róziáné fele-

sege, Hozó Pólika. Kanóc Gyuri őrmester, Péter Józsa j. hivatalnok. Birike Gy. testvére, özv. Katona Jánosné. Hajdu Bokor Bercei városi hivatalnok, dr. Kozma Ödön joggyakornok. Zsuzsánna felesége, Ráduly Irénke. Patonai Bódog mészáros, Dobos Miksa j. hivatalnok. Czira Klári kávémérő, Gábosi Róziika. Sági Julcsa kisasszony, Ferenczy Irmuska. Rákóczi Nagy cselédszerző, Domokos Sándor joggyakornok. Czili néni cseléd Róziánál, dr. Szabó Alajosné. Káplár Incze Gábor ügyvédjelölt. Dada, özv. Miske Elek. Levélhordó, ifj. Kömény István. Sugó, Grosz Bercei ügyvédjelölt. Az előadás az olvasókör nagytermében lesz, kezdete fél 8 óra. Zenét a csikszerepai első zenekar szolgáltatja. Modern kiszolgálás, jó ételek és italokról gondoskodva van. Már a rendezőség és a szerepek oly kezekbe vannak, hogy alcsik ur közönsége, egy igazán élvezetesnek ígérkező estélybe gyönyörködhetik, a larsang kezdetén.

— **Elnök választás Népszövetség.** A szépvizi olvasókör tagjai dr. Zakariás István körösvost, mint az olvasókör egyik legtevékenyebb első és munkás tagját egyforma lelkesedéssel a kör elnökévé választották. Mint régi elnöknek is s később tagnak sok érdemei vannak a kör beléletében s hisszük s tudjuk, hogy most is e közbecsült, szeretett elnökünk igyekeznél fog e nagy testületben egy új és még jobb életet teremteni. A kör szépen gyarapodik, a múlt év végén a most ezeket erő olvasókör könyvtára sok szép és új könyvekkel szaporodott s a régi billiárd asztal helyett is egy 1200 koronás lekeaszta most érkezett, valamint 12 napi, több heti, szépirodalmi, elc stb. lapok állanak a tagok rendelkezésére: tagok száma 60.

— **Szövetkezeti Csikszentmártonon.** Csikszentmártonon, a szövetkezeti kereskedés, decemberben nyitott meg és dícséretre válik a részvényes és fáradságot nem ismerő rendező tagoknak. Részvényes 200 főtől van. Dr. Nagy Jenő ügyvéd, Nagy Antal plebános elnök. Hozó Pál nyug. polg. isk. tanító és birtokos, alelnök, könyvelő. Futásfalvi Barócz Ignác ny. kántor tanító titkár. Bocskor István felügyelő. Bartók Lajos felügyelő pénztárnok. Dr. Ady Endre ügyvéd, Gözsi Péter, járásbíró, Bartalis Ágoston főszoigabíró, Kömény István, Gábor János szolgabíró, Nagy Sándor birtokos, Gonlos István végrehajtó, Gondos Antal nagybirtokos, Péter Balázs tanító, Bakcs József kántortanító, Márton László tanító és még számos tagoknak fáradságot nem ismerő körben járására alakult és oly gazdag berendezéssel, hogy a városi ember igényeinek is megfelel és minden árucikket a legjutányosabb árban be lehet szerezni még a legjobb borokat is, nagyban és kisebb mértékben.

— **Az országos magyar iskola egyesület 1909. évi naptára** Ábrányi Emil és Szundy Károly szerkesztésében a napokban jelent meg. Az izléses kiállítás naptár az egyesület beszámolója és céljainak rendkívül ügyes, agitatorius ismertetése mellett új dolgokat is nyújt. A naptárak közismert — rendszerint összetakolt szépirodalmi rovata helyett igen tartalmas cikket közöl a magyar nemzeti kulturáról. Halász Ferenc min. tanácsosnak a Nemzeti népnevelésről írt nagyértékű közleménye a nemzeti kulturpolitikával foglalkozók között előre láthatólag feltűnést fog kelteni; Ábrányi Emil a magyar föld, magyar haza és magyar társadalomról írt poétikus cikke és sok más érdekes közleménye alapján megérdemi a naptár, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. A naptárt levélbeli kivánságra és 60 fillér beklüde ellenében mindenkinek megküldi az egyesület központi irodája (Budapest, központi város háza, I. kapu. félemelet, 41. ajtó, telefon 113—65.)

— **Melyik a legjobb budapesti napilap.** Erre a kérdésre már megadta a helyes választ a közönség, amikor oly nagyarányban csoportosult „Az Ujság” körül, hogy ez az ujság ma legelterjedtebb valamennyi között. Azt a pályát, amit a régebbi lapok harminc esztendő alatt futottak meg. „Az ujság” rövid fennállása alatt nemcsak, hogy megjárta, hanem túl is szárnyalta és folytonos emelkedése szinte káprázatos fejlődést biztosít ennek a közkezdveltségű egyetlen előkelő nagy magyar napilapnak. Herczeg Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán főmunkatársakon kívül olyan újságírói gárda szolgálja „Az Ujság”-ot, a minővel egyetlen egy hazai lap sem rendelkezik és ennek, valamint annak a gondosságnak, melylyel Gajari Ödön és Ágai Béla „Az Ujság”-ot szerkesztik tudható be az

a magas előkelő színvonal, mely „Az Ujság”-nak, sajátossága és a melylyel semmiféle más hazai lapállalat nem vetekedhetik. „Az Ujság”-állandó heti melléklete A Gyermekek és az Asszonyok, egyik az apróságok, másik a magyar ur asszonyok körében szinte a rajongásig közkezdveltségnek. „Az Ujság” előfizetési ára egy óra 2 korona 40 fillér, egy negyed évre 7 korona, fél évre 14 korona, egész évre 28 korona. Megrendelő cím: „Az Ujság” Budapest, Rákóczi ut. 54. szám.

— **Meghívó.** A csikszerepai ipartestület folyó 1909. évi január hó 9-én szombaton, a ház alapja javára, a Kossuth szálloda özszes termében zárkórú táncestélyt rendez.

— **Színlelőadással egybekötött táncestély.** A csikmenasági ifjusági egyesület, 1909. január hó 9-én (szombaton), az iskola nagy termében, saját pénztára javára színlelőadással egybekötött zárkórú táncestélyt rendez. Ez alkalommal előadják „Az ördög mátkája” című három felvonásos népszínművet. Személyek: Botár Márton, gazdag kovács mester és törülgyeladónos, Lőrincz János. Andor, Baricza, gyermekei első feleségétől, Dénes József, Csédő Lina. Anna, második felesége, Csédő Róza. Vermes Judit, Anna néne, Incze Anna. Pál Miklós, kovácslegény, Erdély József. Híros Firtos Están, csiki székely, a törő felügyelője, Dánél Ferencz, Sári, második felesége, Dánél Anna. Kata, első felesége, Incze Vilma. Tóbiás Gergely, Miklós gyámja, János András. Takács István, Csédő László. Demény József, Miklós pajtása, Lakatos Ferencz. Csupor Péter, András Károly. 1-ső, 2-ik, 3-4-ik belheseemes, János Gábor, Csédő Vendel, N. N. és X. X. 1-ső, 2-ik munkás, Y. Y., Z. Z. Egy leány, Bálint Mártha. Történet Torockón, az első és második felvonás közt 3 hónapi, a harmadik közt 2 heti időköz.

— **Halálozás.** Városunk polgármesterét súlyos csapás érte, édesanyja Ujfalu Jánosné elhunytával. Öszinte részvétellel osztozunk fájdalommal. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alólirottak fájdalomtelt szívvel tudatják, a szerető jó feleség, édesanya, testvér és rokonnak Ujfalu Jánosné Szotyori Teréznek élete 53-ik, boldog házasságának 30-ik évében, hosszas szenvedés és a haladokló szentségnek átjatos felvétele után, folyó hó 3-án d. u. 1 órakor történt elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 5-én d. u. 3 órakor fognak a helybeli köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetni, lelkeért pedig az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 7-én d. e. fog az Egek Urának a helybeli róm. kathi. templomban bemutatni. Az örök világozás fényeskedjék neki! Kászton-Ujfalu, 1909. január 3-án. Ujfalu János, bánatos férje. Baka Dánielné szül. Szotyori Ilka, testvére. Jenő, József és Róziika, gyermekei. Ferenczy Ernő, veje. Köllő Erzsike, menyé.

— **Műsoros estély.** A karfalvi kereskedő ifjuság, 1909. évi január 16-án, szombaton a községi háza nagytermében, a csikszerepai első zenekar közreműködésével, színlelőadással egybekötött zárkórú táncestélyt rendez. Ez alkalommal előadják: „Mit az erdő mesél”, énekes népszínmű 3 felvonásban, irta: Gécz István, rendező: Ferencz József. Személyek: Bacsó János: Paláncz Sándor. Kató leánya: Szabóné. Fűrere Tamás: Dénes Imre. Zsuzsika, gyámleánya: Veress Róziika. Sütő Ferenc: Voloncs Sándor. Doka Jancsi: Mátis Béla. Basa János: Asztalos Béla. Basáné: Veress Péterné. Erdőkerülő: Mihály István. Turje Tóbiás: Ranc Gábor. Egy öreg: Goldstein Manó. Kontrás: Petres András. Primás: Mihály István. Asszonyok. népség.

— **Ujdomság a tanuló ifjuság körében.** Január hó 1-én „Ifjusági Lapok” címen egy minden ízében élénk, érdekes és tartalmas lap jelent meg, melyet a magyar irodalom színe java ír meg a tanuló ifjuság részére. Az első számban Cholnoky Viktor, Kosztolányi Dezső, Nádai Pál stb. irtak igen érdekes elbeszéléseket, verseket. A lapban megtalálják a sport- és bélyegkedvelő is az öt érdekl. rovatokat. A Krónika pedig a hét elmúlt eseményeit adja elő színes tollal megírva. A munkatársak közül kiemeljük: P. Ábrahám Ernő, Balla Ignác, Balla Miklós, Cholnoky Viktor, Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Nádai Pál, Szini Gyula, Tonelli Sándor, Zuboly (Bányay Elemér) A lap szerkesztője Vértés O. József. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, VII. Veszélyi utca 27.) Egyes szám ára 12 fillér. egy negyed évi előfizetés 40 korona 20 fillér, egykettő évi előfizetés 2 kor. 40 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

— **Kemény pata kezelése.** A pata keménységének oka rendszerint annak szárazságában rejlik. Hiányzik a természetes nedvesség, — ami pedig egyik fontos feltétele a pata rugalmasságának. Azonban nem helyes az az eljárás, ha az ember állandóan borogtatja s ily módon állandó nedvességnek teszi ki. Ezáltal a pata könnyen túlságos puha lesz, sőt szaruodhadás is keletkezhetik belőle. — azonkivül ha egyszer mégis megszűnik a nedvesítés, a pata csak annál jobban kiszárad. A legjobb, ha a patát valamilyen tiszta zsírral bekenjük. Előzőleg azonban jól meg kell mosni, hogy tiszta és puha legyen, minthogy így a zsírt jobban beszívja. Tehát ha kevés ideig nedvesítjük be a patát, az nem árt. Ha

a lovak hosszú ideig kénytelenek nagyon nedves földön menni, jó, ha kátránnyal vagy viasszal kenjük be a patáikat. Nagyon hátrányos ha a ló soká áll trágyalében, mert az ammóniákat tartalmaz, ami pedig a szaruanyagot megtámadja s a pata keménnyé lesz. Tehát tisztaság, áztatásra következő bekenés, — ez szükséges a pata ápolásához, hogy ruganyosságát megtarthatja.

— **Az angol nő mint munkás.** Hogy a munka mennyire nem szégyen, az Angolország dologszerető társadalmi bizonyítja legjobban. A gazdag angol ember nem azzal jjeszti serdülő fiát, hogy iparosnak adja, ha nem fog tanulni, hanem megfigyeli a gyermek lélekbéli hajlandóságait és asszerint javasolja fiának a pályaválasztást. Sőt csak a legtrikább esetben nevel az angol köznemes fiából hivatalnokot. A mezőgazdasági, az ipari és a kereskedelmi pályára kedvelt az angol középosztály, de még az arisztokrácia előtt is. Érdekes azonban az is, hogy az angol nők mennyire bírják a munkát. A Londonban megjelenő Womer Worker (Nőmunkás) kimutatása szerint Angolországban öt és fél millió nőmunkás van. 2.000.000 nő háztartási segédmunkás, 867.000 a szövőiparban dolgozik, 903.000 varrással foglalkozik, 80.500 a kereskedelemben nyer alkalmazást, közel 100.000 pedig a mezőgazdaságban, 55.784 dolgozik irodákban, 200.000 tanító, 44.000 zenész és színésznő, 79.000 apólonő és 293 orvos. Es megjegyezésre méltó dolog az, hogy ezeknek a nőmunkásoknak nagyrésze tisztességes családi életet él. Jut idő arra is, hogy a gyermekeket szépen neveljék, hogy majdan az angol hazának hü és hasznos polgárai lehessenek.

— **Állásnélküli okleveles tanítók és tanítónők figyelmébe.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1908. évi január hó 30-án 146500/1907. szám alatt kelt rendeletével gondoskodni kíván mindazon okleveles elemi iskolai tanító és tanítónőkről, akik állás hiányában helyettes megbízást elvállalni hajlandók. E végből felhívta a vármegyei kir. tanfelügyelőket, hogy január hó 20-ig terjesztse fel kimutatást, melyben a tanító neve, általános osztályzata, mely évben, mely képzőben szerezte oklevelét, egyéb képessége, családi állapota s hogy működött-e már a tanítói pályán fel legyen tüntetve. Figyelmeztetnek tehát a csikvármegyei érdekeltek, hogy eredeti vagy közjegyzőileg hitelesített okmányaikat és az elősorolt adatokat folyó évi január 20-ig a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz mutassák be. Megjegyzendő, hogy a kimutatandó tanítók és tanítónők közül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur jelöli meg a helyettesítésre alkalmas tantereket, kik előfordulhatók esetek alkalmával a kir. tanfelügyelő által biztatnak meg.

— **Patkányok és egerek irtása.** Olvasóink leírásból és talán gyakorlatból is ismerni fogják a patkányok és egerek ellen használt azt az irtásmódot, hogy liszttel kevert, finom porrá tört gipszt tesznek ki tányérra, mellette másik tányérra pedig ivóvizet. A finom porrá tört gipsz alul van a tányéron, erre vékony réteg liszt szórandó. A patkányok a liszttel együtt kevés gipszt is fognak enni, ha pedig mindjárt liszt is utána, a mi valószerű, a gipsz megdagad a gyomrukban s a kártevők elpusztulnak. Egy francia recept szerint hathatós irtószert patkány ellen az is, ha jókora meggyórónagyságu parafadarabok zsírban jól kisütnek. A patkányok e „süteményt” szívesen foleszik, mivelhogy azonban a parafa emészthetetlen és a gyomorból eltávolíthatatlan, a kártevők elpusztulnak tőle. Parafa helyett spongyát is lehet használni. Mindenesetre nem ártana a gyakorlatban kipróbálni.

— **Gaal Sándor.** 1848-as honvédezedesnek a csikszentgyörgyi piacon állítandó emlékkjára legújabbban adakoztak: Élteth Zsigmondné Csikszerepéből 10 korona, Cseh Vilmos Csikszentmártonból 5 korona, Csergöffy Jenő Menaságról 4 korona, Raffinger Sándor Csikszentmártonból 2 korona, Antal József id. Menaságról 2 korona, Szvoboda Miklós Csikszerepéből 3 korona. Ezzel az alap 197 korona és 20 fill. Hálas köszönet.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes” Magyar Általános Váltószét Részvénnytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdéforgalomról és pénzpiacról.

Budapest, 1908. december 31.

A lefolyt hétre vonatkozólag alig van beszámolni valónk, miután a karácsonyi ünnepek alatt szünetelt az üzlet és azóta a tőzsdéi forgalom összes ágazataiban csaknem teljes üzletelenség uralkodott. — Ennek következtében az árfolyamokban csak lényegtelen változások állottak be és kivételt jőformán csak a budapesti közúti vaspálya részvények képeztek, melyek nagymértű eladások hatása alatt 584.—re mentek vissza.

A befektetési értékek piaca csendes volt, de indokoltnak látszik ama vélemény, hogy az év elején rendszeren beálló bővebb pénzügyi viszonyok folytán ezen a téren nagyobb érdeklődés és szilárdság fog beállani.

Hirdetmény.

Alattírt község előjárósága közírré teszi, hogy a Csikcsicsó község tulajdonát képező hargitai-fürdő tíz évi időtartamra az évi február hó 1-én délelőtt 10 órakor Csikcsicsó község házában nyílt árverésen bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1000 korona.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10%-át pánatpénz gyanánt az árverezés megkezdése előtt az előjáróságnál letenni.

A feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csikcsicsó, 1909. évi január hó 2-án.

Tompos Károly, **Kelemen József,**
jegyző. 1-2. bíró.

Egy darab 1 éves és 1 darab 2 éves
KITŰNŐ TENYÉSZKAN ELADÓ.
Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Sz. 11887—908. tkvi.

3—3

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906. évi február hó 6-iki napján 14114—1906. J. M. I. számú rendelettel megengedte, hogy a csikszereai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Csikmindszent község telekkönyvkezelésébe felvett mindazon ingatlanokra nézve amelyekre az 1886. XXIV., 1889. XXVIII. és az 1891. XVI. t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-c.-ben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvkezelési bejegyzések helyesbítése fogantatásának.

E célból a helyszíni eljárás nevezett községben 1909. évi január hó 25-ik napján fog megkezdődni.

Ennél fogva felhivatnak.

1. Mindazok, akik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttjei előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogokat tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, — hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényüket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik, s a bélyeg és illeték elengedési kedvezményéből is elesnek;

3. mindazok, — akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmeznek, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenkező esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. trvszék, mint tkvhatóság.

Csikszereada, 1908. évi december hó 2-án.

Jurkoviics Othmár,
kir. trvszéki bíró.

AZ ARCBŐR ÁPOLÁSÁRA

legjobb az akácvirág-krém, amely az arcbőrt rövid idő alatt üdév és széppé teszi, a májfoltot, szeplőt és más kintést eltávolítja. **Ára 1 korona.** Kapható a készítőnél és postán is megrendelhető

SZEREMLEY TIHAMÉR
gyógyszerésznél, Csikszentmártonon.

Feladási hirdetmény.

A csikszentdomokosi közbirtokosság eladja nyílt árverésen, a földmivelési miniszter ur 95430—908. számú rendeletével megadott engedély alapján, a Csik-Madaras II. határterületen lévő, Kecskébük és Kisáca nevű erdőterületekben mintegy 553,98 k. holdon törzsenkénti felvétel alapján kéreg nélkül és a termelési és szállítási apadékok levonásával 129,715 köbméterre becsült lucfenyő haszonfa tömeget.

Megjegyeztetik, hogy az 553,98 holdból a Kisáca erdőterületre esik 84,03 k. hold, — a Kecskébük erdőterületre pedig 469,95 k. hold. A 129,715 köbméter haszonfából a Kisáca erdőterületre esik 16051, a Kecskébük erdőterületre pedig 113664 köbméter.

Az összes kikiáltási ár 774100 koronára hétésszázhetvennégyezer száz korona. Ebből esik a Kisáca erdőterületre 86700 korona, a kecskébük erdőterületre pedig 687400 korona.

Az értékesítés céljából 1909. évi január hó 30-án délután 2 órakor Csikszentdomokos község házában nyilvános szó és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Árverezni lehet mindkét erdőterületre együttesen és külön-külön is. A fatömeg áron alul nem adatik el. Utóajánlatok nem fogadtnak el. Az írásbeli ajánlatok ellátandók szabályszerű bélyeggel és a kikiáltási ár 10%-át tevő összegnek a csikszereadi m. kir. adóhivatalnál letétbe helyezni és a letéti nyugtát az árverező bizottságnak bemutatni.

Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők a Csikszentdomokos község házában és a járási erdőgondnokságnál Csikszereadában.

Csikszentdomokos, 1908. évi december hó 13-án.

Kurkó József, **Kurkó Ferenc,**
bíró. kb. elnök.

Naptárak az 1909. évre

nagy választékban kaphatók
Szvoboda József, könyvkereskedésében, Csik-Szereadában.

Szám 622—908.

2—2

Pályázati hirdetmény.

Csikszereada város rendőrkapitánya közírré teszi, hogy 1909. évi január havában a rendőrmesteri és több rendőri állás fog betölteni.

A rendőrmesteri állással évi 600 korona, lakás, fűtés, világítás, ruházat és takarítási átalány jár; a rendőri más állásokkal évi 620 koronától 780 koronáig emelkedő fizetés és ruházat van egybekötve.

Mindannyian a városi tisztii és kezelő személyzete részére létesült nyugdíj alapoz jogosultak és az országos betegsegélyező egyesületnek tagjai, melyért a díjat a város pénztára hordozza. Ezen felül a tolongó kiséreti díjak őket illetik meg.

A rendőrmesteri állásra nézve feltevésként kötetik ki, hogy az irodai teendők kezelési ágában folyamodónak megfelelő jártassággal kell bírnia.

Pályázni kívánók pályázati kérelmeket 1909. évi január 15-ig alulírottához adják be.

Csikszereada, 1908. december 24-én.

Kovács János,
rendőrkapitány.

Egy faesztergapad vaslábbal, továbbá egy körfűrészes vastáblával
ELADÓ.
Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

Legszébb karácsonyi és újévi ajándék
EGY BROUVNING PISZTOLY
kapható 45 koronáért
ALBERT BALÁZSNÁL Csikszereadában.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen legjobb a
Réthy-féle pemetefü cukorka.
Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-felét kérjünk, mivel sok hasonló utánzata van. — Egy doboz 60 fillér.
Csak Réthy-felét fogadjunk el.

A legelőszőbb bevásárlási forrás
FEKETE VILMOS
Illatszertárban, Csikszereada

Kaphatók a legfinomabb illatszerek dekagramonként és mindenemű arcz- és kézápoló szerek. Gyógy- és virágszappanok.

Az India-sósorszesz főlerakata.

Petrol-hajszesz korpa és hajkihullás ellen Hajrák-regenerátor az öszülő hajnak visszaadja az eredeti ifjúkori színt, valamint mindenemű különlegességeket rakatára.
A Thymol és Stomátin fogápoló szerek a legjobbak. A Trifoleum (hajpetrol) hölygeknek állandó hajpaleshez nélkülözhetetlen. — A Honey Jelly a legjobb kézfinomító.
Vidéki megrendelések legegyszerűbben eszközölhetők.

Haszonbéri hirdetés.

A csikszereadi fürdő, vendéglővel valamint a „Katalin gyógyforrás”, mely óránként 150.000 liter ásványvizet szolgáltat. Továbbá a csikszereadi vasutállomással szemben, a legjobb forgalmu helyen egy bekerített 6500 m² beltelek, mely kertészetre, vagy deszkaraklárnak is alkalmas és végül egy 3 esetleg 5 szobás lakás hosszabb időre kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

1—2 **Helvig G. János.**

Czáka Béla, mészáros és hentes, Csikszereada.

A fogyasztó közönség szives figyelmét felhívni kívánom évek óta fennálló mészáros üzletemnek

HENTES-ÜZLETTEL

való kibővítésére, melyet teljesen új gépekkel szereltem fel és nem kiméltem semmi anyagi áldozatot, hogy a fogyasztó közönséget tisztán kezelt, legziletesebb, friss hentesárukkal szolgálhassam ki, u. m.:

Párisi, lengyel, füstölt és salámi-kolbász, virsli és stbi cikkekből.

Főtörökvésem, hogy a fogyasztó közönség legkényesebb igényeit is minden a hentes-üzlethez tartozó árukkal kielégíthessem, versenyképes árral.

Vidéki megrendeléseket is a legpontosabban eszközölök.

GŐZ-, HŐLÉG ÉS GYÓGYFÜRDŐ A SZOBÁBANI

Száz es száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén. — Közismert dolog hogy

REUMA, CSÚZ ÉS KÖSZVÉNY

ellen az egyedüli biztos hatású szer a hőfürdők :: (gőz- hőlég és gyógyfürdők) rendszeres használata ::

A „Sanitás” szobafürdő készülékkel otthon lakásának bármely szobájában a leghatásosabb gőz- és hőlég fürdőt készítheti bárki, 5 perc alatt 5 fillér költséggel. A lakásban a kényelem növekedése. Kipróbált biztos hatású szer nátha, torokfájás, helyrehozhatóság, álmatlanság eseteiben, stb. Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is. Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állítható.

A készülék megtekinthető vételkötetelzettség nélkül Svoboda Józ. képviselőnél helyben, sőt kívánatra háznál is bemutatattik.

FÖRSTNER ALADÁR

a „Sanitás” szobafürdő-
készülék egyéjűl gyártója.
Budapest, VII. kerület, Alsó-
erdősor 30. sz. Telefon 97—51.

Hosszurovó Cement Födélcserép

iroda: Kapu-utca 15. sz.

majdnem határtalan tartósságu, igen könnyű födőanyag, olcsó áron kapható
PORTLAND CEMENT GYÁRNÁL BRASSÓBAN.

iroda: Kapu-utca 15. sz.